

Barcelona, 21 de març de 1930

quella de la Torratxa

ANY LIV - 2647 - 15 cts. - Atrassats, 30

Per Sant Josep, matons

El d'aquest any!

GRAN TEATRE ESPANYOL TEATRE COMIC

Companya de vodevil i grans espectacles de

JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors, JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA
Primera actriu, MARIA FORTUNY

Avui, divendres, tarda:

EL NOI DE LA TALLARONA

Nit:

PATACOT I MANDINGA

ESPECTACLES VEDRINES

Avui, divendres, nit, i totes les nits:

FORMIDABLE EXIT del super-espectacle de Vicents Pardo,
música del mestre Isidre Roselló,

VENUS GENITRIX

Mise en scène ELIA ALBAREDA. Gran triomf de l'estupenda parella de ball MAURY WELDY.

150 FORMOSOS BALLARINES, 150

TEATRE TALIA

Companya de vodevil i teatre modern

Primera actriu: MERCÉ NICOLAU
Primeres actrius: VISITA LOPEZ, DOLORS PLA
Primers actors: S. SIERRA i M. GIMENEZ SALES

Avui, divendres, tarda, a les cinc:

LA DONA, EL VALENT I EL MARIT

Nit, a un quart d'onze:

L'ESCANDOL DEL 22

OLYMPIA

CIRQUE D'HIVER

Avui, divendres, nit, i totes les nits, i diumenge, tarda:
El monumental programa de les magnes ATRACCIONS DE
L'OLYMPIA.

P. LEE AND CO., de gran treball dental. Els populars
clowns GERMANS FERRONI, còmics-parodistes-musicals.
MLLE. MONNA, formosa dansarina. JULIUS FURST, for-
midable acte de balanceig. ELS POWELS, acrobates a cavall.
LES 4 CHRISTIANS, grans barristes aeris, únics al món.
TRIO AJAX, colossals atletes. ELS 6 CARLES, 6, estupends
acrobates saltadors. JOSEPH BLANK AND CO., formidables
equilibristes jongleurs. SPADONI SISTERS SHOW, mera-
velloses dansarines il·lusionistes. Primers premis del concurs
de bellesa celebrat a Berlín entre totes les artistes de circ del
món. Meravellosos exercicis amb la seva formidable TROUPE
CHINA.

ULTIMA SETMANA DE CIRC EQUESTRE

Dilluns, dia 24, presentació de la Companya Italiana del
CAV. HUMBERTO MOZZATO amb el grandios espectacle
EL DRAMA DE CRISTO

TEATRE APOLO

Avui, divendres, nit: GRAN ESDEVENIMENT TEA-
TRAL. ESTRENA A BARCELONA de la sarsuela en dos
actes, dividits amb sis quadros, original de FREDERIC RO-
MERO, GUILLEM F. SHAW, i música del mestre JACINT
GUERRERO,

LA ROSA DEL AZAFRAN

GRAN EXIT A MADRID

TEATRE CATALA NOVETATS

Avui, divendres, tarda: MISS BARCELONETA. — Nit:
Estrena de l'obra del mestre Pous i Pagés,
VIVIM A LES PALPENTES

Diumenge, tarda, a dos quarts de quatre: LA VENTA-
FOCS, darrera. — A les sis i a les deu:
VIVIM A LES PALPENTES

VIES URINARIE
impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inutilment de les dites malalties
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessitat del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

siten sempre la presència malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Els millors discos són els de

La voz de su amo

COMPANYIA DEL GRAMOFONO, S. A. E

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-
NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els
altres FLUIXOS de les vies urinàries, per CRONIQUES
que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL
Comte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

NECROLOGIA

La mort de Primo de Rivera

L'HOTEL Pont Royal, de la rue du Bac, de París, va morir, diumenge passat, el general Primo de Rivera, ex-dictador espanyol. Els diaris han explicat que el marquès d'Estella morí de mort natural i a causa d'una embòlia fulminant.

L'ex-dictador ha mort al cap d'un mes i mig d'haver vist esfondrar-se la dictadura que ell havia fundat, sense haver pogut assistir a la liquidació definitiva de les responsabilitats provinents del cop d'Estat del 13 de setembre de 1923. Si ha mort sense haver escrit les seves autèntiques memòries, sense haver deixat unes confessions signades explicant a l'opinió pública les veritables causes que l'obligaren al cop d'Estat i les complicitats amb què comptava quan es decidí a tancar la Constitució al recambró dels malendregos, la història política espanyola s'haurà quedat sense un testimoni de càrrec per algú, que, en aquests moments i sota l'emoció protocolària que la correcció imposa, deu sospirar de satisfacció.

No seria humà ni cavalleresc, en aquests moments, acarnissar-se amb un vençut que està encara, com aquell qui diu, de cos present. Amb major motiu, quan aquest vençut no és l'únic responsable dels errors que cometé quan tenia a la mà la vida i els interessos d'un Estat.

El cas del general Primo de Rivera, però, servirà d'exemple allisonador per als que creuen que la força ho és tot, i es deixen enganyar pels afalacs d'una minoria servil, pels aplaudiments d'uns quants domèstics i per la passivitat conformista d'un poble apàtic. Quan la força manca, s'enfonsa tot l'edifici del poder, i el ramat de paràsits domèstics s'escampa a la desbandada a la recerca d'una careta que els habiliti per a un altre Carnaval.

Primo de Rivera fou un dictador que no và saber retirar-se a temps, un dictador que, de vegades, dictava sense

voler i que, en cinc setmanes d'exili, ha vist enderrocar-se estrepitosament l'obra dels seus sis anys de govern. Això, més que l'embòlia, deu haver influït en la seva mort. L'ex-dictador ha mort víctima del P. U. P., és dir, dels falsos fidels que l'aclamaren en les seves pelegrinacions triomfals i que, l'endemà d'haver perdut la vareta màgica del poder, l'abandonaven descaradament fent pam i pipa a la seva persona.

Els homes que han abandonat el poder, per poc sensibles que siguin, no poden trobar pitjor enemic que els falsos adeptes ni verí més terrible que la fel dels desenganys. I aquesta ha estat l'embòlia occidora del dictador.

L'amnistia o l'actualitat

La dona catalana demana l'amnistia. No és la coacció moral del marit, del pare o del fill; del promès, del germà o de l'amic, qui li fa llençar sobre l'alb paper de barba el gargot d'una lletra nerviosa. Ha estat per voluntat pròpia, per instint inicial d'humanitat, que s'ha cregut en el deure de posar el seu nom on tants n'hi ha i que es perd en la multitud de signatures que aviat aniran camí de les autoritats obrint-los els ulls a la realitat més viva d'aquestes hores catalanes. Darrerament, un setmanari francès ha dit, a propòsit de les terribles inundacions d'aquests dies, aquestes paraules que podríem transcriure com si fossin dites per Catalunya: "Il n'y a que les grands cataclysmes, hélas! pour montrer combien les Français se sentent solidaires devant le malheur."

El mateix passa a Catalunya, que sap aplegar-se, agermanar-se en l'instant precís que cal. Quan s'inicia les hores de la "Solidaritat Catalana"; quan es demana el Port Franc; quan és precís renovar la política espanyola i es promou el moviment de 1917; quan més tard es demana l'autonomia integral... Hi ha un vent que corre per Catalunya i que arrenca els catalans de cada llar i fa que es trobin al carrer l'un al costat de l'altre, camí d'una manifestació que donarà entenent la unanimitat del poble català.

Però, després de l'instant precís d'emoció, cadascú torna a la seva llar i a les seves idees polítiques, i és natural que així sigui, perquè la unanimitat total esdevindria també, destruint la vitalitat de tots els pobles. Per això, moltes vegades, quan rebem cartes de catalans d'Amèrica o d'altres terres que ens escriuen unes cartes innocents i plenes de bona fe, advertint-nos que Catalunya no farà mai res, perquè està políticament massa fraccionada i que deuríem estar agermanats, barrejant l'oli i l'aigua; el vi i el vinagre; la sal i el sucre, responem que, quan convé, en certs instants importants per a la vida dels pobles, Catalunya sap agermanar-se, formant el cos orgànic que li dona categoria de país construït.

CONYAC VALDESPINO "F. L. B." I "EXTRA"

—I tu, per quina política et decantes?

—Per la que em torni a fer alcalde com quan ho era per la "U. P.".

Més o menys liquidada la dictadura del senyor Primo de Rivera, i ho diem així perquè, mentre no hi hagi Ajuntaments, Diputacions i Corts elegides, vivim en un règim d'anormalitat política ben manifest, Catalunya, com altres cantons, es troba perfectament desorganitzada quant a règim polític. Els sis anys, quatre mesos i tretze dies de passivitat política havien desfet, si no espiritualment, almenys pràcticament, aquell joc de comunitats i partits polítics tan importants per a la vida progressiva d'un poble.

És a dir que, en acabar-se el silenci imposat d'aquests darrers anys, ens trobarem necessàriament en un desgavellament ideològic que calia borrar tot seguit, mitjançant la publicació de manifestos polítics que anaven formant els nous estols de la política... Però, de cop-i-volta, aquest fraccionament polític s'ha acabat; de cop-i-volta, aquesta divisió de partits no ha tingut raó d'ésser. Catalunya, per mitjà de les seves dones, ha posat un parèntesi a la lluita política, per a fer brillar tan sols la voluntat unànime d'un poble. És cert que els partits polítics dirigeixen els pobles, però també és cert que, mantes vegades, aquests es veuen conduïts pel poble mateix, que, sense saber com, imposa una actitud col·lectiva, per damunt de totes les necessitats de secta política o social.

Ara ha estat la dona catalana qui ha fet tombar les llances polítiques de Catalunya davant d'un fet més important que l'esquerra o la dreta: l'amnistia. Primer es vol l'amnistia; l'amnistia per a tothom; per als empresonats polítics i socials oblidats en el darrer decret.

Un cop obtinguda l'amnistia, el català tornarà al seu rengle polític; però ara, abans que res, la dona catalana ha donat la pauta de la hora actual: Catalunya vol l'amnistia, o sigui la llibertat.

FRANCESC MADRID

PERMÍS PER A ÉSSER POBRE

Avui hem vist un pobre. Es a dir, n'hem vist més, molts més. Però ens hem fixat particularment en aquest. Ja us direm perquè.

Aquest pobre demanava caritat, que és, naturalment, el costum de tots els pobres. Per això són pobres: perquè demanen caritat. Si no en demanessin, ja no serien pobres, ja no en farien, sobretot. Perquè, val a dir-ho: el món és ple de pobres que van al teatre, vesteixen bé, usen l'automòbil, tenen ascensor i cambra de bany a la casa on viuen, figuren amb algun donatiu a les llistes de subscripcions.

Aquests no ens interessen. Són pobres disfressats de senyors, i nosaltres avorrim les disfresses.

El pobre que hem vist era pobra, pertanyia al sexe femení. Estava a la porta d'un teatre, era cega i duïa una mena de medalla o insígnia. En aquesta medalla o insígnia s'hi llegia: "Ayuntamiento de Barcelona. Comisaría de Beneficencia". I un número que no recordem ara quin número era.

Ens hem apropat a la pobra i li hem preguntat:

—I això, aquesta medalla, què és?

—El permís.

—El permís per a què?

—Per a ésser pobre.

—Però per això també és necessita permís?

—Es veu que sí.

Nosaltres, francament, hem sentit una gran estranyesa. Sabíem que hom necessitava permís per a ésser ballarí, o adroguer, o perfumista. Però necessitar permís per a ésser pobre—que ningú ho voldria ésser—ja és el no va més de la incongruència.

VIRAI

Catalunya a l'Exposició

Hem inaugurat el certamen barceloní deu mesos després que ho fou oficialment. Deu mesos, durant els quals totes les nostres coses havien estat proscrietes d'aquell recinte. Deu mesos—maig 1929 a març 1930—, en fi, que, si bé hi hem dedicat la nostra preferent atenció i en cantàvem les seves bel·leses, fou perquè no fos dit que menyspreàvem el certamen que ha estat, i és encara, orgull de propis i estranys.

Catalunya ha inaugurat l'Exposició de la seva Barcelona el 16 de març de 1930. En aquesta memorable data, l'"Orfeó Català", glòria i orgull de la nostra terra, hi ha donat el seu primer concert.

Catalunya, representada pels milers d'espectadors que diumenge ompleren el saló d'actes del Palau Nacional, ha fet la seva entrada triomfal a l'Exposició. Els nostres cantaires han fet sentir les seves veus des del palau més alt de Montjuïc, i els versos dels nostres poetes, musicats pels millors mestres, han estat escoltats devotament.

Salve, "Orfeó Català"! Salve, Mestre Lluís Millet! Amb el voleïar de mocadors i frenètics aplaudiments del 16 de març de 1930, heu conquerit la més alta glòria per l'Exposició Catalana!...

Un bon negoci

- Aquests ho tenen bé, els herbolaris.
—Per què?
—Amb tants atacs de nervis, que ara n'hi ha una passa, venen molta til·la.

AGREDOLÇOS

EL DEJUNI DELS FARISEUS

La quaresma, com tantes d'altres pràctiques religioses, no té altre fonament que el caprici i la superxeria. Ací mateix vam parlar del seu aspecte higiènic. Res no prova, en efecte, que els quaranta dies de dejuni tinguin una eficàcia molt saludable.

Es què, per ventura, els pobles més sobris són també els més vigorosos? Els escocesos són probablement els homes més forts del món i beuen més *whisky* que aigua. Els esquimals es nodreixen de carn de foca i presenten casos de longevitat desconeguts entre aquells que s'alimenten de bananes...

Hi ha la influència del clima—diren—. Cert. Però és que la quaresma ens ve de l'Orient. I, posat el cas que vagi bé als orientals, per què ha d'aplicar-se, *a priori*, als occidentals?

Hi ha també el temperament. Els àrabs, lèngüids i somniadors, passen el Ramadà inactius, una tassa de cafè en una mà i una pipa en l'altra, esperant el senyal alliberador que anunciï la fi del dejuni.

Però a nosaltres, que hem de treballar tot l'any, que no ens vinguin amb gaires dejunis. Ara els propietaris, els buròcrates, els mateixos capellans, i els herois de professió, tots aquells en fi que no tenen altra feina que administrar-se el patrimoni o la corresponent sinecure, tots aquells rai, que dejunin... Si bé, per cruel paradoxa, són gairebé els únics homes que mengen en aquest país...

L'ortodòxia es plau a fer remarcar la coincidència entre la quaresma religiosa i la quaresma laica, entre el dejuni prescrit per l'Església i el prescrit per la higiene.

Romansos tot plegat! Talment com en la confessió és absolt el pecador permetent-li de pecar més i millor,

“pecar, fer penitència
i de bell nou començar”,

així la quaresma, activament practicada, és, per a certs gormands, un sibaritisme nou... L'etern sofisme... L'etern fariseisme...

Però el fill de Déu, que tenia certament més bon sentit que els seus apologistes, mai no ordenà, ni tan sols recomanà, la quaresma. Els evangelistes ens conten que quan la seva fama era encara molt escassa, Jesús s'imposà deliberadament quaranta dies de dejuni al desert. Per aquest mitjà aplegà molts d'adeptes, i, com la glòria li feia la severitat suplèrflua—ben al revés d'aquells a qui una gloriola els la fa més necessària encara—, protestà contra els qui volien imitar el seu exemple.

Foren, en canvi, els Pares de l'Església, els qui van fer el dejuni obligatori. Així es compleix, una vegada més, la sentència del gran Voltaire: “Ells han canviat la doctrina celestial de Crist en una doctrina infernal.”

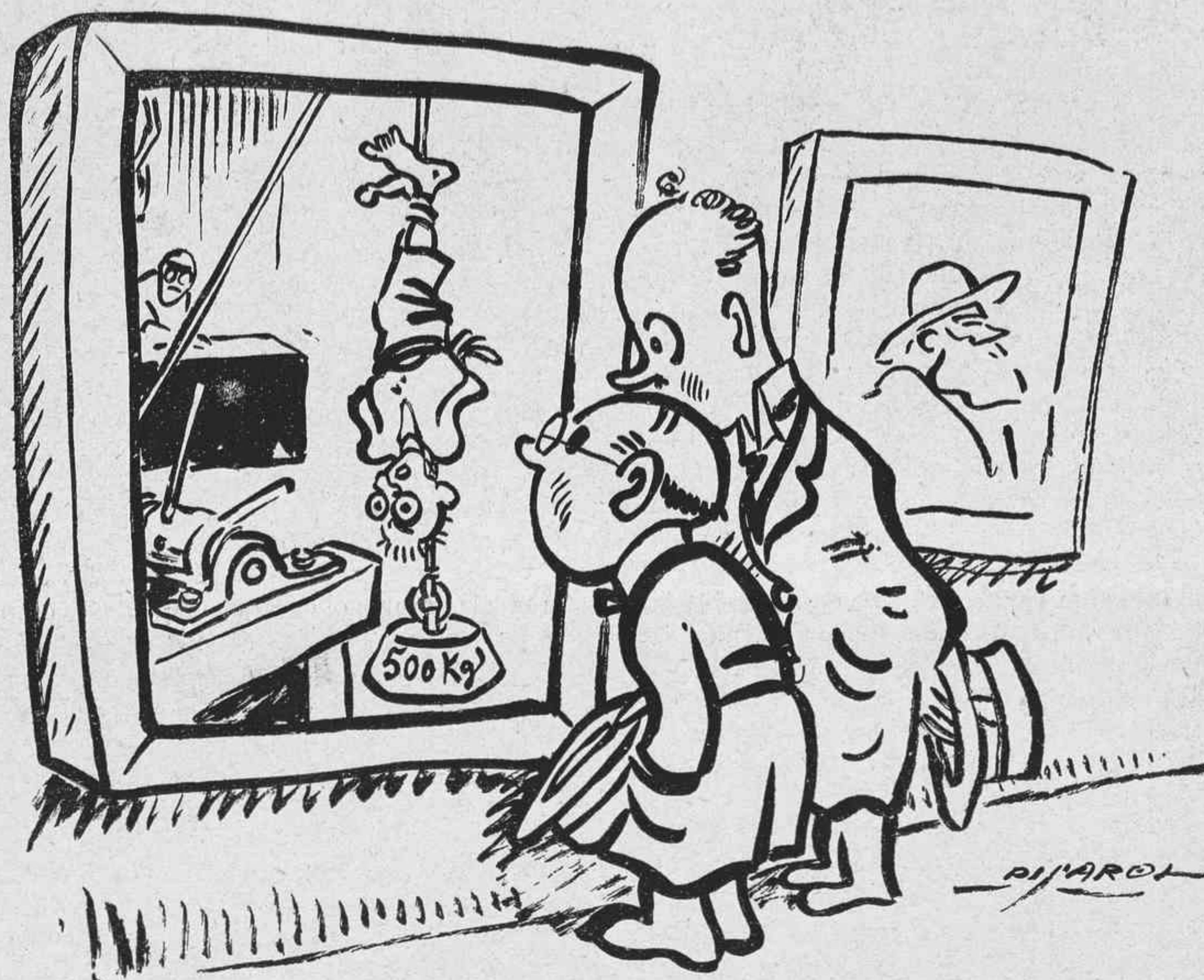
Jesús, el diví Jesús, va dejunar—diuen les ànimes senzilles, escrupoloses complidores del dejuni—. Sí, Jesús va dejunar. Però foren els seus ministres els qui, sense dejunar gaire, ordenaren i codificaren l'abstinència...

Es com el cas d'aquell que ens volia reformar els costums i fer millors minyons i que deia que menjàvem massa i que treballàvem poc... Però ell, mentrestant, sense escarrassar-s'hi gens ni mica, rebia, panxacontent, el més bell i positiu dels homenatges...

PEROT

—Diu que ara ho fan molt bé.
—Es clar: com que els altres van batre el rècord de fer-ho malament!...

—Antigament, turmentaven així els homes.
—I en aquests sis anys que acaben de passar, com els turmentaven?

Els deutes de la Dictadura

Volien molta moralitat. Tenien sempre la paraula moralitat als llavis. Venien a moralitzar-ho tot. Des que es llevaven fins que se n'anaven a dormir—i se n'hi anaven tard—, cridaven:

—Moralitat! Moralitat! Moralitat! Moralitat! Moralitat! Moralitat! Moralitat! Moralitat! Moralitat!

I han deixat una milionada de deutes que ja farem broma per a treure'ns-la del damunt.

DIALEG D'ULTRATOMBA

¿Heu llegit el "Diàleg dels morts", de Fontenelle, que ha traduït no fa molt Farran i Mayoral? Les circumstàncies l'han fet esdevenir d'actualitat. Vegeu, si no, el següent fragment:

—Tres-cents seixanta estàtues elevades en vostra honor! Això és molt.

—Jo m'havia apoderat del govern i després d'això era ben fàcil d'obtenir estàtues del poble.

—Estàveu força content d'haver-vos multiplicat vós mateix tres-cents seixanta vegades i de no trobar sinó vós en tota la ciutat.

—Ho confesso; mes ai! aquesta joia no va ésser de massa llarga durada. La cara de la fortuna va canviar. El dia més impensat no va quedar dempeus ni una sola de les meves estàtues. Les van enderrocar i les van trossejar...

Un aclariment

Hem rebut la següent lletra de la distingida i simpàtica artista la senyoreta Lola Anglada, que amb força gust publiquem:

Senyor director de *L'Esquella de la Torratxa*.

En el número últim del seu popular periòdic, amb veritable sorpresa he vist que, indegudament, s'atribueix a la meva particular iniciativa la idea de recollir signatures per a obtenir l'Ampliació d'Amnistia pels empresonats i exiliats de Catalunya,

En honor a la veritat, li prego, senyor Director, se serveixi rectificar aquesta afirmació, ja que la meva entusiasta cooperació a tan noble iniciativa no vol dir, ni de lluny, que aquesta hagi partit de mi solament. Són totes les dones de Catalunya que, amb un entusiasme que ni mai podíem sospitar, han escoltat la coratjosa crida que, en uns moments de veritable emoció, vàrem redactar escoltant només que la veu del nostre cor i fent-nos ressò del clam de justícia que la llibertat dels que sofreixen representa.

Ben agraïda per la seva rectificació, m'és grat de saludar-lo ben respectuosament,

LOLA ANGLADA I SARRIERA

Art i Artistes

LA PINACOTECA

En veure l'exposició que En Galwey ha fet ara, es remarquen, més que mai, les tres formes en què pot desglossar-se l'obra d'aquest mestre paisatgista. Primer, és de considerar el pintor de La Garriga, escultor de teles, podríem dir-ne; grans arbres, muntanyes ciclòpies, nuvolades de tempesta i terres recremades, tot això tractat amb grapa gegantina i vist amb visió ampla de les grans masses.

Ve, després, el pintor de les exquisideses, quan interpreta els suaus paisatges olotins; prats humits, muntanyes difuminades i masies alegroies; tot això banyat amb una llum difuminada i pintat amb exquisideses del millor gust.

Finalment, se'ns ha presentat, ara, En Galwey en un aspecte desconegut en interpretar, amb una lluminositat i un colorit insospitats, els jardins i les marines de Mallorca. Cap més jove ni més sincer en aquest aspecte; tota la llum i els recons únics de la illa han estat vistos pel mestre com cap més ho féu; resultant així el paisatgista més complet de l'època actual.

GALERIES LAIETANES

En García Ramón és un pintor valencianista en tots els seus aspectes; ambient, colorit i procediments. Com que dibuixa bé i ha viscut les coses que pinta, resulten teles dignes d'elogi.

* * *

En Simeó Cerdà és un pintor de fantasies submarines; a base de grutes corallines, flors i peixos d'aquàrium, fa unes teles de molt gust, eminentment decoratives i que, dintre la seva irrealitat, resulten simpàtiques a la vista.

BORIEL

Elegia del temps que passa

Mira, amic meu, com passa el temps!
Mira-te'l bé; pots veure'l sense esforç:
és temps, aquest jardí, el camp i la masia,
l'home, la planta, l'ocell i la vida.
De mica en mica, es va marcint,
i esguardes, i altre temps veuràs florint.

Amb ma passada terca he arrencat
un xic de pols sota mes plantes;
en veure-ho, m'he culpant
d'haver estat eternitat
amb innocència santa.
I el trist xisclet que ha fet el sòl,
ha estat un ail, un fi gemec,
que jo he sentit com un reneç.

Mira, ací on t'escric
tot és florit;
hi ha, en front de mi, poc aire enllà,
la gran visió del dia clar:
finestres, sol, camp i escalfó
i un xic de terra en abandó.

Hi ha dos coloms blancs com el blanc,
que es fan moixaines;
s'han ajuntat... —espera't...—
ja han marxat;

un d'ells duu foc a les entranyes.
Mira, és el temps folrat de blanc
que crea temps sense adonar-se'n;
ben aviat veurà aquell foc
alçar el vol, cridar i anar-se'n.

Hi ha una paret sobre el meu cap,
quatre als voltants, i una a mes plantes;
hi ha vidres clars de tots colors,
hi ha veus d'argent cantant amors,
i bells records de coses santes.
Demà al matí, quan tornaré,
tot serà en terra;
d'aquest bell món no en trobaré
ni una desferra!

Avui, que estic vivint,
m'estic occint;
espero amb calma el bell moment
que hagi huidat de tot color
els dins sagrats del cap i el cor;
llavors esguardaré serenament
l'home, la pedra, la planta i el vent.

Que en cantà a tot ço perdut,
deixant-me sol amb mon plor,
amic meu, he vist ben clar
que canto a ma joventut,
que s'escapa, que s'esmuny,
que és lluny, que és temps, que és no res...
el meu cant és sols per mi,
únic Temps de tot destí.

Es per mi, no és per res més;
e! Sol llueix sens morir,
i la Terra
roda, roda, i sens finir.

Glòria Victis! Déu del cell!
Glòria, Déu meu, sols per mi;
Glòria, perquè sóc mortal;
Glòria perquè sóc vençut;
Glòria per ma esclavitud;
Glòria triomfal
per ma flaqueza immortal!

Glòria pel Temps, que sóc jo!...
Glòria, Déu Nostre Senyor!...

F. de P. RIBAS CLOTET

Un truc de gràcia

"La Nación", de Buenos Aires, diu:

"A las cuatro de la madrugada del 14 de febrero se recibió, en el servicio de incendios de Madrid, una orden telefónica, por encargo del ministro de la Gobernación, para que dos horas después acudieran los bomberos a desmontar la inscripción "Asamblea Nacional", seperpuesta sobre el rótulo "Congreso de los Diputados". Así lo realizaron.

Después se ha sabido que la orden telefónica la había dado el periodista y autor dramático señor Fontdevila, director del "Heraldo de Madrid", ingenio bien acreditado."

Fontdevila és amic nostre i fill de Granollers. El felicitem a ell, i felicitem els granollerins.

L'Orfeó Català a l'Exposició

Represa de la primera ofrena, J. M. López-Picó.

“L'ofrena” fou publicada per López-Picó l'any 1915. En 1922 ens donà “La nova ofrena”. I ara, en els inicis de 1930, ens dona aquesta “Represa de la primera ofrena”.

Nosaltres hem dit mantes vegades d'opinió estimabilíssima en què tenim aquest estimabilíssim poeta d'obra fecunda i noble. Però diguem-la una vegada més, i amb el goig de sempre. A Catalunya—on, de fa un temps, hom segueix una crítica derrotista i negativa—, les coses s'han de repetir amb continuïtat tenaç si volem que arribin a la plena i total consciència de la gent. Repetim, doncs, una altra vegada, que J. M. López-Picó és, avui, el més alt i pur poeta de Catalunya. La barroeria, la incomprensió, han creat entorn d'ell una falsa llegenda d'obscuritat. Aquesta obscuritat, com la de Mallarmé, no existeix. El que passa és que aquí s'ha fet massa poesia floral, de tòpic i lloc comú. L'emoció poètica s'ha cercat sempre en el tòpic, en el lloc comú. Quan un poeta de debò com López-Picó l'ha cercat en la intel·ligència i en la bellesa pura, hom l'ha qualificat d'obscur.

Obscur, tal vegada: pels no intel·ligents, pels que no poden percebre altra poesia que la dels blocs de calendari. Per a nosaltres, en canvi, López-Picó és un dels poetes més clars de Catalunya. I un dels més purs.

Un libertino, novella de H. Kesten.

En acabar la lectura d'aquesta novella—una de les més considerables que hem llegit darrerament—, cercant la filiació d'aquest admirable novellista alemany, ens ve al pensament el nom de l'italià Pittigrilli.

Però, no: Kesten és més profund, més dens, treballa més el subconscient dels seus personatges. El conflicte sentimental dels personatges de Pittigrilli és més a flor de pell. No obstant, quelcom agermana els dos escriptors: l'amargor.

Per diferents camins, manipulant distints tons d'humorisme, els dos arriben a un mateix resultat, desoladament amarg.

El problema sexual és vist i tractat més dolorosament, però, en l'escriptor alemany. En l'italià és un accident provocat amb facilitat i esvanit amb la mateixa facilitat. En el germànic, en canvi, és més complex, més turmentat, més agut i influeix decisivament en la psicologia del personatge central.

No coneixiem H. Kesten, no coneixiem aquest admirable i personalíssim novellista. Ha fet bé Fermín Soto traduint a l'espanyol “Un libertino”. La lectura d'aquesta novella ens ha fet venir ganes de conèixer altres obres de Kesten.

La disciplina mental, de Ramon Turró. A cura de Leandre Cervera.

La “Col·lecció Popular Barcino” publica, en el seu número 55, aquesta obra de Ramon Turró. La “Col·lecció Popular Barcino” s'ha enriquit considerablement amb la publicació d'aquest volum. Ramon Turró era—i és, car la seva obra té una força i una vitalitat perennes—una de les intel·ligències més altes de Catalunya. El nom gloriós del nostre biòleg és admirat arreu encara. Quan “La disciplina mental” fou llegida pel doctor Marañón, en nom de l'autor, en l'acte d'inauguració de les tasques del IX Congrés de l'Associació Espanyola per al Progrés de les Ciències, celebrat a Salamanca l'any 1924, la lectura d'aquest discurs produí l'esgarripança de les obres verament genials.

Cal llegir aquest magnífic opuscle, que està a l'abast de totes les fortunes. Leandre Cervera, amb una devoció exemplar, ha tingut cura de la seva publicació. El nom de Leandre Cervera no desdiu gens al costat del de Ramon Turró.

Schkid. La República de los vagabundos, per Belyck i Panteleer.

Heu-vos ací un dels llibres més interessants, més apassionants que hem llegit darrerament. No és una novella, i té tot l'interès d'una de les millors novel·les.

Recomanem la lectura d'aquest llibre—document real, viscut, gens deformat per la literatura—als obrers i als enemics de la Rússia soviètica, dels qui creuen que la Rússia d'avui és un cau de feres i caníbals. I la recomanem als pedagogs, sobretot als que s'han especialitzat en problemes de delinqüència infantil. Encara que és molt possible que a certs pedagogs burgesos la lectura d'aquest llibre no els faci fred ni calor. Tenen ulls i no hi veuen, tenen oïdes i no oïxen.

Moltes nacions que condemnen l'obra de la Rússia soviètica voldrien tenir una escola com aquest “Schkid”, la vida del qual ens conten tan esplèndidament Belyck i Panteleer.

Excursionisme i ciutadania, per F. Pujol i Algueró.

Aquest és el segon llibre que llegim de Pujol i Algueró. Ens ha convidat a llegir-lo la lectura de l'anterior, “Orientacions d'excursionisme”, que ens havia deixat ben preparats.

Veritablement, “Excursionisme i ciutadania” és un bon llibre, un gran llibre, encara que contingui poques pàgines. La seva lectura no interessa tan sols els excursionistes. Nosaltres no en som—perquè el caminar ens cansa—, i ens ha interessat.

Tots els qui estimin Catalunya, tots els qui estimen el nostre avenç material i espiritual, llegiran amb gust aquest llibre.

ALPHA

ALTRES LLIBRES REBUTS

Les dones que he conegut, de M. Poal Aregall.

Pàgines d'un adolescent, de Xavier Benguerel.

L'ànima nua, de Jaume Rosquelles.

Julio 1914, d'Emil Ludwig.

The Bank of Canyamàs, d'A. Gómez.

Flors primerenques, de M. Bassa i Armengol.

Discos

Margaret Sheridan i A. Pertile han impressionat dos fragments de “Andrea Chenier”. “Andrea Chenier” ha recorregut triomfalment tots els millors teatres mundials.

Aquest disc obtindrà un èxit.

—“I pescatori di perle” (Bizet), “Siccome un di caduto il sole”, i “Brahma, gran Dio!” són els dos trossos que ha triat la genial artista Toti dal Monte per lluir-se, i ho aconsegueix rotundament.

—“La Viejecita”, d'Echegaray i Caballero. La Companyia del “Gramòfono” no s'adorm en els llorers conquistats, i segueix el camí que ha emprès; aquesta vegada li toca el torn a “La Viejecita”, que ha estat impressionada sota el següent repartiment: “Carlos”, Sra. Melo; “Luisa”, Mary Isaura; “Sir Jorge”, Manuel Gorgé; “Fernando”, Pedro Vidal; “El Marqués”, J. Cornadó; “Don Manuel”, Enriquè Parre; tot això, sota la direcció del mestre Gelabert, no es pot demanar una impressió més ben ajustada.

—L'Orquestra Pau Casals, sota la direcció del seu digne mestre, interpreta magistralment la "Sinfonia núm. 1, en do mayor", de l'immortal Beethoven. Aquesta placa serà molt ben acollida pels amants de la bella música.

—Lucrecia Bori, la de la veu dolça i clara, canta "Malagueña", de Pagans, i "Clavelitos", de Cadenas i Valverde, on s'hi llueix de debò.

—L'Orfeó Català, sota la direcció del mestre Millet, ha enriquit amb una nova placa la col·lecció que ja tenen impressionades a la companyia "La voz de su amo".

Aquesta vegada és el "Credo" de la "Missa del Papa Marcelo", on es recullen tots els matisos de les veus diverses que componen l'Orfeó Català, orgull de la nostra terra.

—L'Orfeó de cegues de Santa Llúcia, dirigides pel mestre Barbarà, ha impressionat dos "madrigals" del segle XVI. "Enojado, está el Abril", de Navarro; i "Labradora de Loheches", de Carlos Patiño, que interpreten les belles veus de les ceguetes.

BAMBI

No ens hem oblidat de vostè, senyor Nebot

Ep! Ací hi ha un "embusqué". Mireu-vos-el! És l'arquitecte senyor Nebot. No el recordeu? Sí, home; és el primer autor de la reforma de la Plaça de Catalunya. No ens podem oblidar pas d'aquell tinent d'alcalde que reformà la Plaça de Catalunya fent-hi obres i posant ací el que l'endemà aniria enllà. Es un dels primers en llençar per la borda milions i milions municipals...

ROMEA

Ha fet bé l'Associació de Teatre Selecte en reposar "L'enemic amor", de Miquel de Palol.

"L'enemic amor" és una gran comèdia, plena d'encerts i qualitats, i Miquel de Palol, un autor injustament preterit dels nostres escenaris. Un xic més d'equitat no vindria malament. El teatre català no ha d'ésser exclusivament feu d'uns quants autors que, repetint-se gairebé sempre en les seves obres, es desgasten.

Gràcies a l'"Associació de Teatre Selecte", el públic ha pogut fruit les bel·leses d'aquesta obra de Miquel de Palol, que, no sabem per què, hom no representava feia molts anys.

Llastimosament, no podem fer els mateixos elogis d'"Ell i Ella", de Josep Lleonard. No comprenem que una "Associació de Teatre Selecte" doni acollida a una obra com "Ell i ella", tan pobra, tan incoherent, tan poca cosa. Ja no volem parlar de la seva teatralitat—recurs que tenen sempre a mà els crítics dolents—, perquè això no ens interessa. Creiem, encara que això sembli una paradoxa, que hom pot fer una perfecta obra de teatre sense que sigui teatral.

Entenem-nos: ens referim a això que certa gent creu teatral i que, per bon gust, s'ha de foragitar del teatre: els finals d'acte, el truc, els catúfols absurds de l'escena còmica i la dramà-

LA SUBHASTA D'AQUESTS DIES

Després de l'Ajuntament de la Dictadura, no la vol ningú.

—Vull que aprenguis a serrar, perquè hem de fer molta llenya!

tica, i altra vegada la còmica, i després altra vegada la dramàtica. Francament, no creiem en aquest receptari de fer comèdies. Creiem que, amb aquest receptari, sols poden fer-se comèdies de cartó, teatre de teatre.

No, no: "Ell i ella" podria ésser una bona comèdia sense necessitat d'aquesta teatralitat tronada. Però és que en "Ell i ella", la idea central és obscura i confusa, el diàleg pobre, deslligat i mancat de tota gràcia literària, l'acció mancada d'ambient i d'emoció.

Altra cosa esperàvem del poeta—estimabilíssim—de "Tizianella".

La interpretació no fou tot lo bona que hom podia esperar. Cal fer menció del senyor Tor i de la senyora Peris. Bé els decorats d'Angel Fernández.

Abans de començar, uns elements de l'"Associació Obrera de Teatre"—que aquesta vegada s'havia ajuntat a l'"Associació de Teatre Selecte"—promogueren un escàndol llastimós. Aquestes coses, per dignitat i correcció, no s'arrangen en públic.

NOVETATS

L'escàndol que armà el públic el dia de l'estrena de "Broadway" fou una cosa formidable. I justificada, perquè "Broadway", com a peça teatral, no té el més petit valor. L'anècdota, el nexa del drama, és pobre, més que pobre: raquítica, i està mancada de tot interès. Els autors s'han proposat no pas donar-nos una visió del famós Broadway novayorkí, sinó, senzillament, fer un drama sense drama. "Broadway" és una obra l'èxit de la qual depèn d'un bon ballari, d'una bona "estrella" de "music-hall", d'un bon stock de "girls".

Com que a Novetats no hi havia res d'això, l'obra—malgrat els esforços dels artistes— anà a l'aigua.

Avui s'estrena l'obra de Pous i Pagès "Vivim a les pal-pentes".

TALIA

"L'escàndol del vint-i-dos" és un vodevil francès, un de tants vodevils francesos, ni més bo ni més dolent que altres. Però té un diàleg entretingut, situacions molt gracioses, tipus molt ben apuntats, i una bona quantitat de pebre.

I el públic, és clar, l'ha acceptat i l'ha rigut, que era lo que es tractava de demostrar.

Molt discreta la traducció. I molt bé la interpretació.

ESPANYOL

En aquest teatre han reprès l'obra de Bayard Weiller "El procés de Mary Dúgan".

Es veu que En Nolla sap de què va, i vol que el públic del Parallel passi una bona estona amb aquest drama de "lladres i "serenos".

Epígrama

Orgullós, el gallet, de bon matí,
llença al vent
l'estrident
ki-ki-ri-ki.

(Els galls tenen la mania
—diguem-ne la presumpció—
que, sense la llur cançó
engegada en néixe' el dia,
l'astre rei no sortiria).

Mes, la gallina, que el sent,
li contesta diligent:

—Ai, amic meu, que ets talòs!
Demà et faran amb arròs
i demà-passat, a Orient,
tornarà a sortir el sol, gros,
magnífic i resplendent.

ALTER EGO

Els Rotaris han publicat un manifest que val totes les pessetes d'aquest món i de l'altre. Un manifest, precisament, cantant les excel·lències de la pesseta.

Són una gran gent, els rotari! Amb aquest manifest procurant esvaïr la por que la baixa de la pesseta havia produït al món, han fet l'obra més patriòtica que en aquests moments podia fer-se.

A l'Ateneu de Madrid, Marañón, Pittaluga, Jiménez Asúa, Tàpia, Clara Campoamor, entre altres dignes companys, formen la Junta d'aquella entitat.

Què espera el govern per a destituir la Junta del "Centro" de dependents i que no altres hi poguem posar noms de persones honorables, també?

A Tokio diu que existeixen uns grans cartells que conviden els qui menen automòbils a fer-ho amb precaució, a tenir compte d'atropellar els qui van a peu.

Aquí no tenim cartells; però, quant a llums, senyals, pèls de color, xiulets i altres coses, estem segurs que ni els xinos ens igualen.

El bisbe de Guadix s'ha venut el campanar i el pis d'una església en sis mil drets, i el poble està que bufa.

Segurament vol recollir "fondos" per a salvar les seves mateixes ànimes.

A mossèn Alcover, el més divertit dels lingüístics, l'Ajuntament de la Dictadura li passava una subvenció per al seu famós Diccionari.

Ara, l'home, veient que hi ha hagut canvis, ha anat a demanar que seguissin donant-li la subvenció.

No valdria més emprar aquests diners en obres més útils?

El regidor Feliu Roure diu que perseguirà tots els que venen queviures avariats i, sobretot, llet adulterada. Diu que perseguirà la brutícia. Diu que vol que el districte V sigui més net que el Passeig de Gràcia.

Bons propòsits, els d'ell. Ja ens plauria que els aconseguís.

En quatre-cents cinquanta milions de pessetes han augmentat les responsabilitats econòmiques de l'Ajuntament de Barcelona, gràcies als sis anys de dictadura.

Convidem el senyor Baró de Viver a dir-nos què ha fet, ell i els seus homes, dels nostres diners.

Els del "Brusi" arribaran a la immortalitat a base de "gafes" periodístiques.

L'altre dia, a primera pàgina, apareixia una fotografia de l'humanista francès senyor Jean Malye, el qual vingué a Barcelona — invitat per "Conferentia Club" — a parlar de les "Danaïdes".

—Ah! pillet!, m'has pres la cartera!

—Cregui'm que ha estat distretament. Avui és el meu sant, i no treballo.

La llegenda de la fotografia qualificava el conferenciant "d'humorista", en comptes d'humanista.

Ja estan "d'humor", ja, els del "Brusi"!

Aquests mateixos del "Brusi" barceloní són els que, dies enrera, varen publicar un article fent aquesta afirmació inconcebible, absurda i monstruosa: que la censura, de moment, no convenia treure-la, perquè era una garantia d'ordre.

Ni "La Nación", de Madrid!

¿Què fa l'Associació de la Premsa?

Valdria la pena d'avisar els del "Brusi" que, si volen seguir amb la censura, publiquessin el diari en italià i l'anessin a fer a qualsevol banda que no fos casa nostra!

Per cert que hem d'esmentar l'actitud d'exemplar dignitat observada pel senyor Gonçal de Reparaz en donar-se de baixa de la Redacció del "Brusi" a causa de l'article alludit.

Diuen que, per no ésser menys que "La Publi" i que "La Nau", ara, "El Matí" prepara un gran manifest.

Sembla que el signaran els senyors Civera Sormaní, J. M. Junoy, J. M. Capdevila, Pau Romeva i Carles Cardó.

El manifest d'"El Matí", per llegir el qual hi ha gran expectació, serà un document molt oportú, per quant el principi bàsic damunt del qual reposaran totes les afirmacions serà el de recordar a tots els seus lectors que no s'oblidin d'observar els dejunis i abstinències durant la Quaresma.

Diuen que En Solervicens ha retardat involuntàriament la sortida del manifest d'"El Matí" per haver suscitat un conflicte d'ordre zoològic-religiós sobre la qüestió de saber si la granota és carn o és peix.

S'espera la resposta de Roma per llançar el manifest.

Diuenge es celebrarà el míting pro amnistia. No pot mancar-hi tot bon ciutadà.

Han estat muntats els periòdics "La Nau", "La Publicitat", "Mirador" i "La Rambla".

Ens en condolem.

J. B. J.—No passaria.

C. S.—Ja n'hem parlat molt. Arribaria tard.

E. I.—No interessa.

J. Ll.—No passaria.

Ll. R. C.—Anirà.

J. B. D.—Vostè ho farà bé si segueix treballant.

Canaletes.—No passaria.

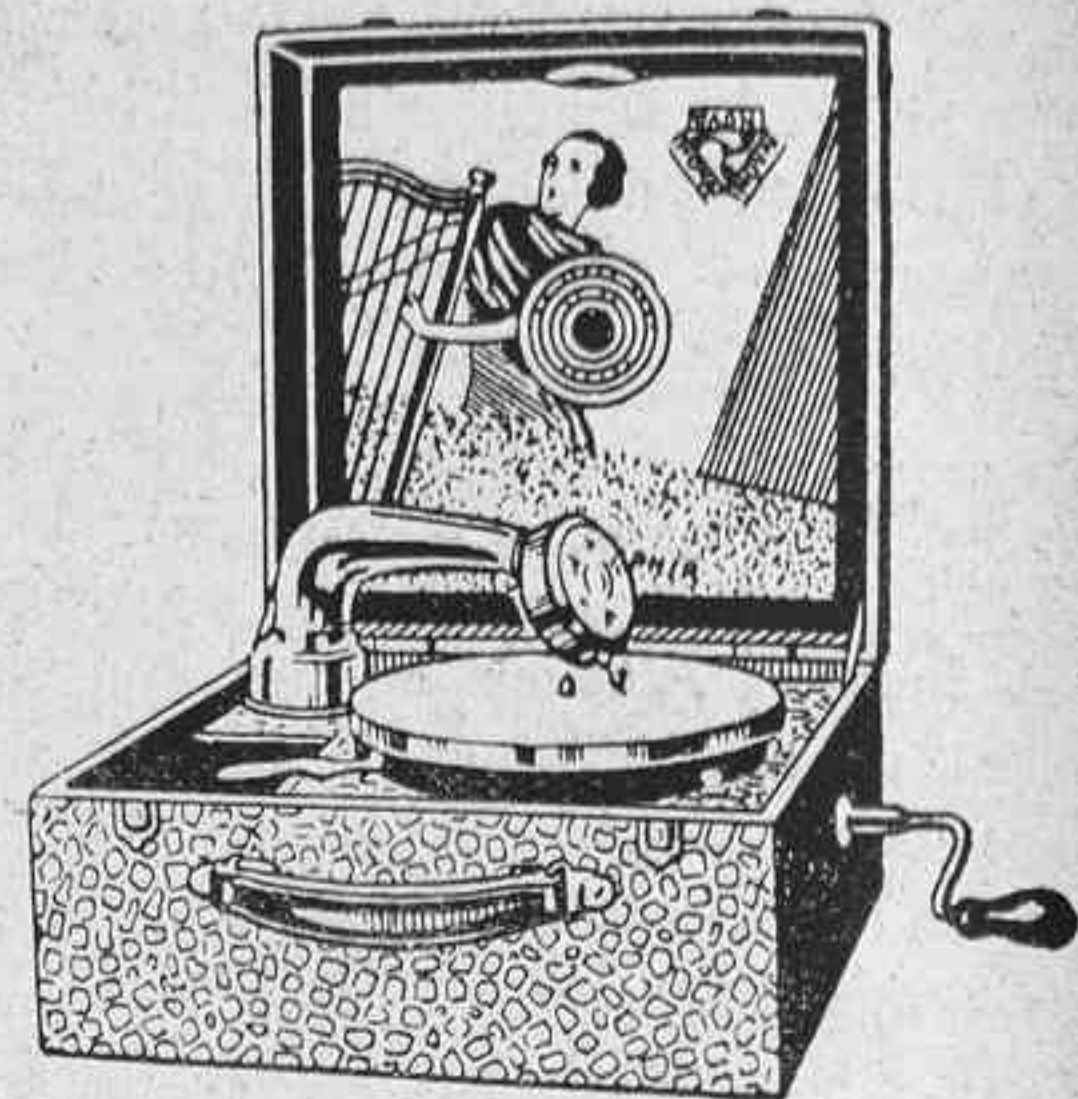
Aquest número ha passat per la censura

OFERIM GRATUITAMENT

UN OBSEQUI DE PARIS
a elecció dels afortunats

1000 FONÒGRAFS o

1000 APARELLS DE T. S. F.

com a propaganda, als 1000 primers lectors de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA que trobin la solució exacta al jeroglífic que va a continuació, **i es conformin amb les nostres condicions.** Reemplaceu els punts per les lletres que falten i trobareu els noms de tres ciutats d'Espanya.

M. D. I.

B. R. E. O. A

B. L. A.

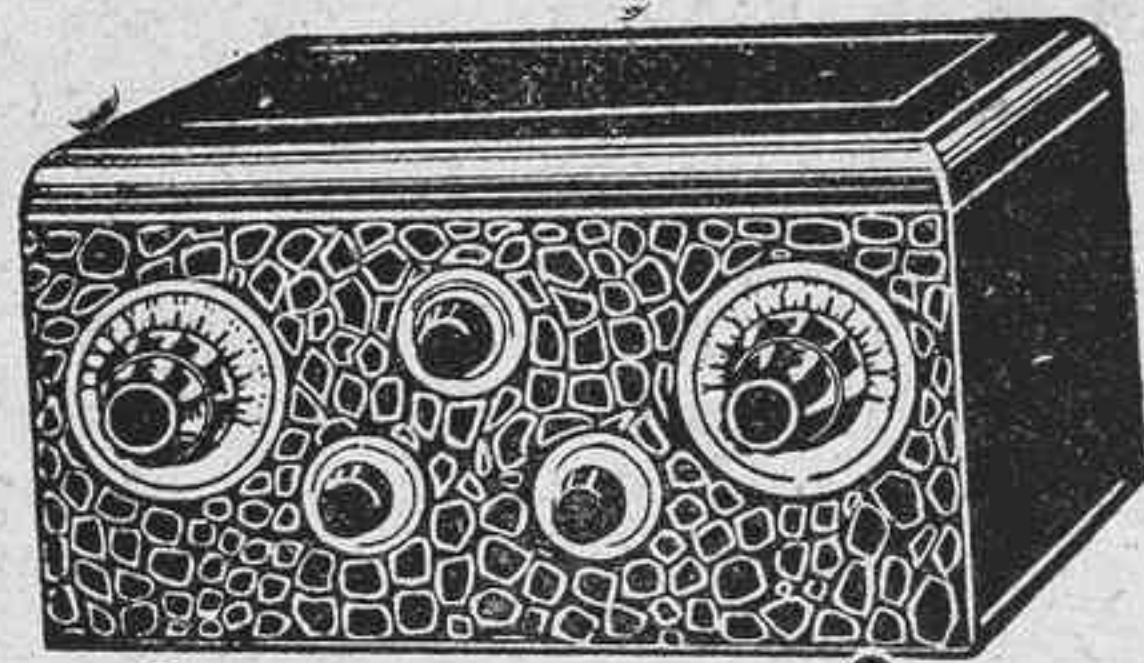
Remeteu aquest anunci, completat, als

Establiments EMYPHONE

SERVEI N.º 3100 A.

17, rue Sedaine - PARIS (França)

Adjunteu un sobre, posant-hi clarament el nom i l'adreça

NOTA.—La correspondència per a l'estranger cal franquejar-la amb un segell de 40 cèntims

Exposició de Barcelona 1930

Oberta des de les 10 del matí, fins les 9 de la nit.

Preu d'entrada al recinte 2,10 pessetes

PALAU NACIONAL

Obert des de les 10 del matí fins les 4 de la tarda.

Preu d'entrada 1,05 pessetes

PALAU DE L'ART TEXTIL

Secció de luminotècnica amb sorprenents demostracions tècniques de les diverses aplicacions de la llum en les Indústries i les Arts.

PALAU DE LES MISSIONS

Obert de 10 a 1 del matí i de tres a vuit de la tarda.

Preu d'entrada 0,50 pessetes

“PUEBLO ESPANOL”

Obert des de les 10 del matí fins les 9 de la nit.

Preu d'entrada 1,05 pessetes

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

El més gran èxit de llibreria
l'ha obtingut el llibre d'En

FRANCESC MADRID

ELS EXILIATS DE LA DICTADURA

El calvari de Miguel de Unamuno, Santiago
Alba, Francesc Macià, Massó i Llorenç,
Blasco Ibáñez, etc., durant el període de la
Dictadura

Llibre que s'esgotarà ràpidament, amb la ma-
teixa viva que l'ha descrit la brillant ploma
d'En FRANCESC MADRID

Preu: 4 ptes.

En preparació

GIRONA

== EPISODI NACIONAL ==

B. PÉREZ GALDÓS

TRADUCCIÓ CATALANA

PREGUEM FEU LES COMANDES AMB TEMPS

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certícat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

La política dels "pupins" és posar-se al sol que més calenta

JO LLIBERAL DE TOTA LA VIDA... PERO VAIG HAVER DARRONSAR... UN HOM TÈ FAMILIA, I CAL PENSAR-HO... ARE FARE LAPAU !.....

¡ JO, REPUBLICÀ. SINO QUE LABOTIGA... VEUREU, M'HAURIEN APUJAT LA CONTRIBUCIO

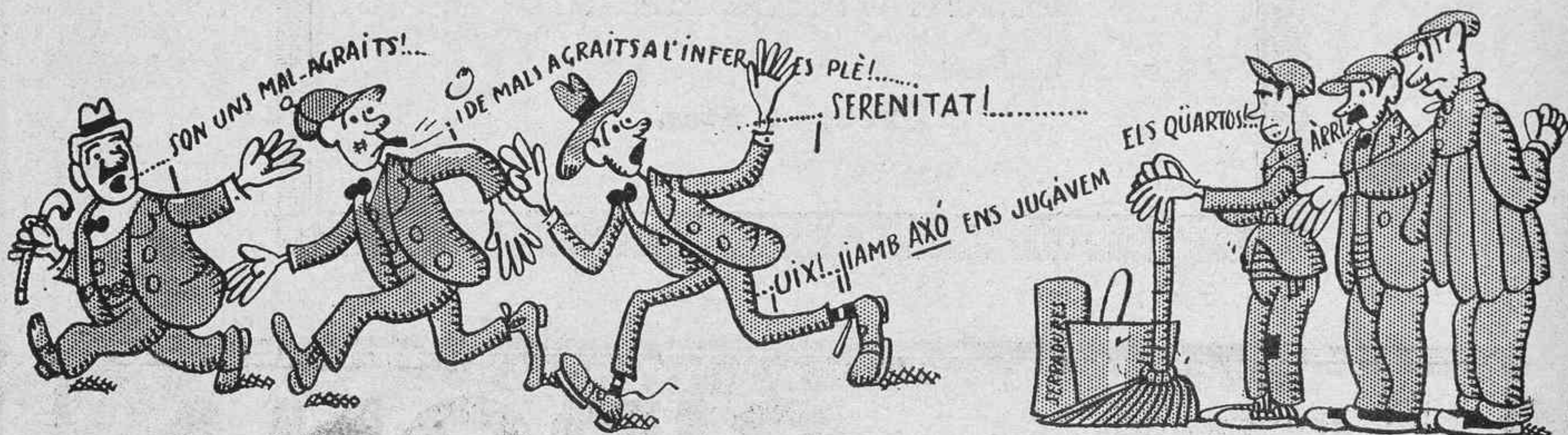
CATALANISTA COLOCAT A LA JUNTA-MENT. TENIA SENY I FEU EL MORT. ARE ESPOT PARLAR, I ES FARA SENTIR.

HOME D'IDEES MOLT ARRELADES, (COM TOTS ELS PUPINS...), SINO QUE NO TENIA OCASIO OPORTUNA PERA DEMOSTRAR-HO. ERA UN PLATONIC

..... AXIS QUE VA POUER, NOI! VA POSARLES EN PRAC TICA AMB UN GRAN ESPE RIT PATRIOTIC.....

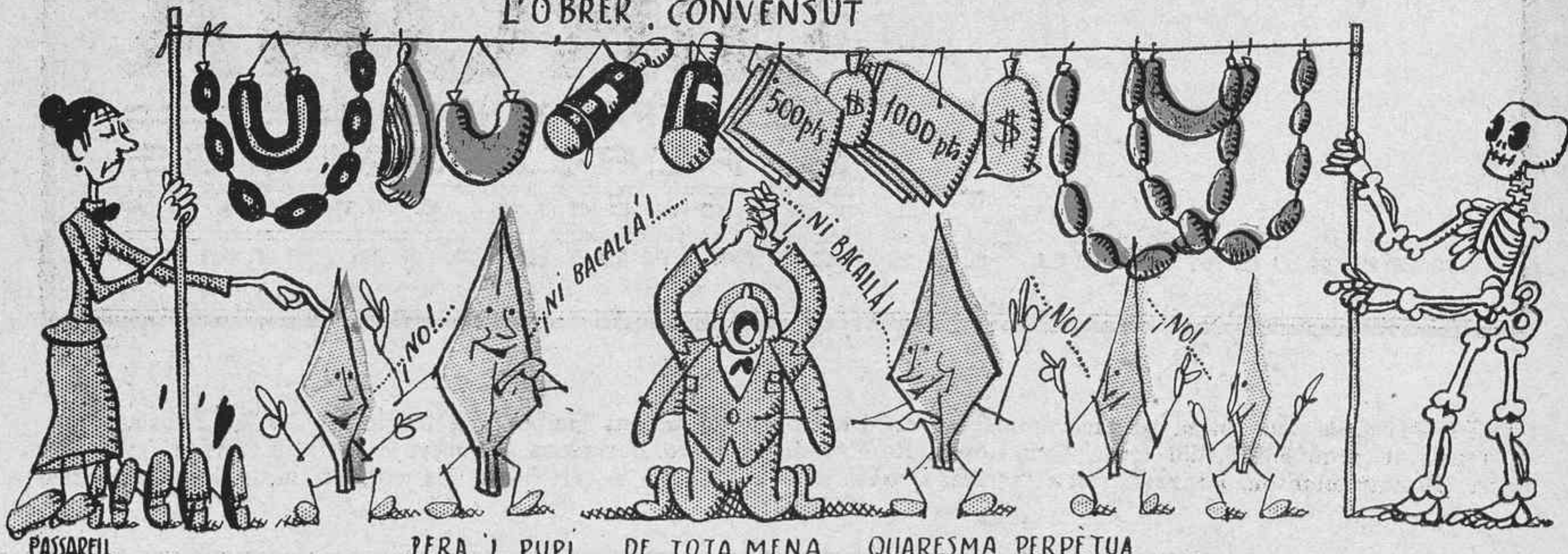
... ARE, PERO, ESTA GROGU, AXO DARRER LI HA PETAT AL TUPI, COM UN COP DE ROC.

SON UNJ MAL-AGRAITS!
IDE MALI AGRAITS A L'INFER, ES PLE!
SERENITAT!

ELS QUARTOS!
ARRI

L'OBREER, CONVENSET

PERA 'I PUPI, DE TOTA MENA, QUARESMA PERPETUA

PASSARELL